

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 2 marca 1938 r.

Nr 14

Treść:

U S T A W A

Poz.: 96—z dnia 1 marca 1938 r. o odroczeniu wyborów radnych miejskich w Łodzi i Poznaniu 147

ROZPORZĄDZENIA PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ:

Poz.: 97—z dnia 18 lutego 1938 r. w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień układu płatniczego między Polską a Francją z dnia 29 grudnia 1937 r. 147

98—z dnia 1 marca 1938 r. w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień protokołu dodatkowego z dnia 21 lutego 1938 r. do konwencji handlowej i nawigacyjnej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeskosłowacką . . . . : : . 151

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

Poz.: 99—z dnia 16 lutego 1938 r. o obowiązkach i prawach wynikających z odbywania i ukończenia przysposobienia do wojskowej służby pomocniczej 152

96

U S T A W A

z dnia 1 marca 1938 r.

o odroczeniu wyborów radnych miejskich w Łodzi i Poznaniu.

Art. 1. (1) Termin wyborów radnych miejskich w Łodzi i Poznaniu odracza się.

(2) Wybory odbędą się na podstawie zarządzenia, które zostanie wydane po wejściu w życie ustawy niniejszej, a najpóźniej w dniu 1 października 1938 r.

Art. 2. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i
Minister Spraw Wewnętrznych:
Sławoj Składkowski

97

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 18 lutego 1938 r.

w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień układu płatniczego między Polską a Francją z dnia 29 grudnia 1937 r.

Na podstawie art. 52 ust. (2) ustawy konstytucyjnej postanawiam co następuje:

Art. 1. (1) Wprowadza się tymczasowo w życie postanowienia układu płatniczego między Polską a Francją w formie not, wymienionych w Paryżu dnia 29 grudnia 1937 r.

(2) Tekst wspomnianego układu zawarty jest w załączniku do rozporządzenia niniejszego.

Art. 2. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrom: Spraw Zagranicznych, Skarbu oraz Przemysłu i Handlu w porozumieniu z innymi właściwymi ministrami.

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje od dnia 1 stycznia 1938 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
 Prezes Rady Ministrów: *Sławoj Składkowski*
 Minister Spraw Zagranicznych: *Beck*
 Minister Skarbu: *E. Kwiatkowski*
 Minister Przemysłu i Handlu: *Antoni Roman*

Załącznik do rozp. Prezydenta
 Rzeczypospolitej z dnia 18 lutego
 1938 r. (poz. 97).

Przekład.

Ministerstwo
 Spraw Zagranicznych

Dyrekcja Spraw Poli-
 tycznych i Handlowych

Stosunki Handlowe.
 5/LF.

Ministère
 des
 Affaires Étrangères
 Direction des Affaires
 Politiques et Commerciales
 Relations commerciales.
 5/LF.

Republika Francuska.
 Paryż, dn. 29 grudnia 1937 r.

République Française.
 Paris, le 29 Décembre 1937.

Panie Ambasadorze,

Monsieur l'Ambassadeur,

Mam zaszczyt zakomunikować Waszej
 Ekszelencji, że Rząd francuski wyraża swą
 zgodę na wprowadzenie w życie, poczynając
 od 1 stycznia roku przyszłego, następujących
 postanowień, które stanowić będą Układ Płat-
 niczy polsko-francuski na rok 1938. Układ ten
 jest zawarty celem zastąpienia Układu Płat-
 niczego z 22 maja 1937 r., który wygasa dnia
 31 bieżącego miesiąca.

J'ai l'honneur de faire savoir à Votre Ex-
 cellence que le Gouvernement français est
 d'accord pour mettre en vigueur, à partir du
 1er janvier prochain, les dispositions suivantes
 qui constitueront l'accord de paiement franco-
 polonais pour l'année 1938. Cet accord est con-
 clu en vue de remplacer l'accord de paiement
 du 22 mai 1937 qui vient à expiration le 31 de
 ce mois.

I. Płatności handlowe.

I — Règlements commerciaux.

Rząd polski zapewnia, iż na wszystkie su-
 my należne za przywóz towarów francuskich
 dokonany w warunkach przewidzianych przez
 Traktat Handlowy i różne porozumienia pod-
 pisane w dniu 22 maja 1937 r. wydawane będą
 bezzwłocznie zezwolenia transferowe.

Le Gouvernement polonais garantit que
 les autorisations de transfert seront délivrées
 sans délai pour toutes les sommes dues
 pour l'importation des marchandises françaises
 effectuée dans les conditions prévues par le
 traité de commerce et les différents arrange-
 ments signés en date du 22 Mai 1937.

Wartość wywozu francuskiego do Polski
 ustalona zostaje na 80% wartości wywozu pol-
 skiego do Francji liczonego według danych pol-
 skiej statystyki wywozowej.

La valeur de l'exportation française en Po-
 logne est fixée à 80% de la valeur de l'expor-
 tation polonaise en France, calculée d'après
 les chiffres des statistiques polonaises d'ex-
 portation.

Utrzymanie tego stosunku w praktyce za-
 pewni specjalna Komisja złożona z delegatów
 obu Rządów, która orzekać będzie ewentualnie
 o poprawkach, mających być dokonanyimi w
 każdym kwartale, biorąc pod uwagę wyniki
 uzyskane w ciągu kwartału poprzedniego.

Le maintien effectif de cette relation sera
 assuré par une commission spéciale composée
 de délégués des deux Gouvernements, qui dé-
 cidera éventuellement des redressements à
 opérer chaque trimestre en tenant compte des
 résultats acquis au cours du trimestre pré-
 cédent.

II. Płatności finansowe.

II — Règlements financiers.

A — Rządy polski i francuski, po wzięciu
 pod uwagę elementów polsko-francuskiego bi-

A — Le Gouvernement français et le Gou-
 vernement polonais, ayant pris en considéra-

lansu płatniczego w roku 1938 — tak, jak można je przewidzieć obecnie — a zwłaszcza faktu, iż na skutek układów zawartych w 1936 r. pomiędzy obu krajami zostaną w ciągu 1938 r. postawione do dyspozycji Polski i zarezerwowane dla transferu wierzytelności francuskich znaczne sumy, stwierdziły, iż w tych warunkach płatności bieżące i normalne będą mogły być zapewnione w całej ich rozciągłości.

W wyniku tego Rząd polski udzieli w 1938 r. zezwoleń potrzebnych dla transferu bieżących francuskich wierzytelności finansowych wobec Polski.

W szczególności Rząd polski udzieli wspomnianych zezwoleń spółkom lub firmom francuskim albo spółkom lub firmom polskim kontrolowanym przez kapitały francuskie, wykonywającym przemysł lub handel w Polsce, celem transferu z Polski sum potrzebnych im dla dokonania we Francji ich płatności bieżących, a mianowicie płatności ich dywidend, kuponów obligacji lub akcji, procentów i amortyzacji pożyczek, normalnych procentów od wszystkich innych długów finansowych, jak również sum potrzebnych na pokrycie normalnych kosztów ich central we Francji.

Niezależnie od tego francuski personel, pracujący we wspomnianych przedsiębiorstwach, będzie miał prawo do transferu do Francji 50% swych poborów.

Zezwolone w ten sposób transfery odbywać się będą pod kontrolą właściwych władz polskich.

B — Obie Wysokie Układające się Strony zgodne są co do tego, by uznać, że stosowanie postanowień niniejszych nie powinno spowodować ucieczki kapitałów zaangażowanych na rynku polskim.

Postanowienia ogólne.

Układ niniejszy zawarty jest na rok 1938.

Nie mniej jednak, jeżeli w toku wykonywania niniejszego Układu na skutek zarządzeń przedsięwziętych przez jedną z Układających się Stron lub na skutek istotnej zmiany sytuacji jedna z Wysokich Układających się Stron uznałaby, że nowa sytuacja nie pozwala na wykonywanie Układu, będzie ona mogła wypowiedzieć go na 15 dni naprzód.

Zechce Pan przyjąć, Panie Ambasadorze, zapewnienia mojego bardzo wysokiego poważania.

Za Ministra Spraw Zagranicznych
Minister Pełnomocny
Dyrektor Spraw Politycznych
i Handlowych:
Masigli

Jego Ekscelencja
Pan Juliusz Łukasiewicz
Ambasador Polski
w Paryżu.

tion les éléments — tels qu'ils peuvent être prévus actuellement — de la balance des comptes franco-polonaise pour l'année 1938, et en particulier le fait qu'à la suite d'accords conclus en 1936 entre les deux pays des sommes importantes seront, pendant l'année 1938, mises à la disposition de la Pologne et réservées au transfert de créances françaises, ont constaté que dans ces conditions les paiements normaux pourront être assurés dans toute leur étendue.

En conséquence, le Gouvernement polonais donnera en 1938 les autorisations nécessaires pour le transfert des créances financières françaises courantes sur la Pologne.

En particulier, le Gouvernement polonais donnera lesdites autorisations aux sociétés ou firmes françaises, ou aux sociétés ou firmes polonaises contrôlées par des capitaux français, qui exercent une industrie ou un commerce en Pologne, en vue du transfert de Pologne des sommes qui leur seront nécessaires pour effectuer leurs paiements courants en France, savoir: le paiement de leurs dividendes, des coupons d'obligations ou d'actions, des intérêts et de l'amortissement d'emprunts, des intérêts normaux de toute autre dette financière, et des sommes nécessaires pour couvrir les frais normaux de leur siège social en France.

D'autre part, le personnel français travaillant dans lesdites entreprises sera autorisé à transférer 50% de son traitement en France.

Les transferts ainsi autorisés se feront sous le contrôle des autorités compétentes polonaises.

B — Les deux Hautes Parties contractantes sont d'accord pour considérer que l'application des présentes dispositions ne doit pas conduire à une évasion des capitaux engagés sur le marché polonais.

Dispositions générales.

Le présent accord est conclu pour l'année 1938.

Toutefois, si au cours de l'exécution du présent accord et par suite de mesures prises par une des Parties contractantes ou par suite d'un changement essentiel de la situation, une des Hautes Parties Contractantes estimait que la situation nouvelle ne permet pas l'exécution de l'accord, elle pourra le dénoncer avec un préavis de 15 jours.

Veillez agréer, Monsieur l'Ambassadeur, les assurances de ma très haute considération.

Pour le Ministre des Affaires Etrangères
Le Ministre Plénipotentiaire
Directeur des Affaires Politiques
et Commerciales:
Masigli

Son Excellence
Monsieur Jules Lukasiewicz
Ambassadeur de Pologne
à Paris.

Ambasada
Rzeczypospolitej Polskiej.
Nr 82-F/41.

Paryż, 29 grudnia 1937 r.

Panie Ministrze,

Potwierdzając odbiór noty Waszej Eksce-
lencji z dnia dzisiejszego, mam zaszczyt zako-
munikować, iż Rząd Polski wyraża swą zgodę
na wprowadzenie w życie, poczynając od
1 stycznia 1938 r., następujących postanowień,
które stanowią Układ Płatniczy polsko-francu-
ski na rok 1938.

Układ ten jest zawarty celem zastąpienia
Układu Płatniczego z 22 maja 1937 r., który
wygasa dnia 31 bieżącego miesiąca.

„UKŁAD PŁATNICZY.

I. Płatności handlowe.

Rząd polski zapewnia, iż na wszystkie su-
my należne za przywóz towarów francuskich
dokonanych w warunkach przewidzianych
przez Traktat Handlowy i różne porozumienia
podpisane w dniu 22 maja 1937 r. wydawane
będą bezzwłocznie zezwolenia transferowe.

Wartość wywozu francuskiego do Polski
ustalona zostaje na 80% wartości wywozu pol-
skiego do Francji liczonego według danych pol-
skiej statystyki wywozowej.

Utrzymanie tego stosunku w praktyce za-
pewni specjalna Komisja złożona z delegatów
obu Rządów, która orzekać będzie ewentual-
nie o poprawkach, mających być dokonany-
mi w każdym kwartale, biorąc pod uwagę wyniki
uzyskane w ciągu kwartału poprzedniego.

II. Płatności finansowe.

A — Rządy polski i francuski, po wzięciu
pod uwagę elementów polsko-francuskiego bi-
lansu płatniczego w roku 1938 — tak, jak moż-
na je przewidzieć obecnie — a zwłaszcza fak-
tu, iż na skutek układów zawartych w 1936 r.
pomiędzy obu krajami zostaną w ciągu 1938 r.
postawione do dyspozycji Polski i zarezerwo-
wane dla transferu wierzytelności francuskich
znaczące sumy, stwierdziły, iż w tych warun-
kach płatności bieżące i normalne będą mogły
być zapewnione w całej ich rozciągłości.

W wyniku tego Rząd polski udzielił
w 1938 r. zezwoleń potrzebnych dla transferu
bieżących francuskich wierzytelności finanso-
wych wobec Polski.

W szczególności Rząd polski udzielił
wspomnianych zezwoleń spółkom lub firmom

Ambasada
Rzeczypospolitej Polskiej.
No: 82.-F/41.

Paris, le 29 décembre 1937.

Monsieur le Ministre,

En accusant réception de la note de Votre
Excellence en date de ce jour, j'ai l'honneur de
Vous faire savoir que le Gouvernement Polo-
nais est d'accord pour mettre en vigueur, à
partir du 1 janvier prochain, les dispositions
suivantes qui constituent l'accord de paiement
polono-français pour l'année 1938.

Cet accord est conclu en vue de remplacer
l'accord de paiement du 22 mai 1937 venant à
expiration le 31 de ce mois.

„ACCORD DE PAIEMENT.

I. Règlements commerciaux.

Le Gouvernement polonais garantit que
les autorisations de transfert seront délivrées
sans délai pour toutes les sommes dues pour
l'importation des marchandises françaises ef-
fectuée dans les conditions prévues par le
traité de commerce et les différents arrange-
ments signés en date du 22 mai 1937.

La valeur de l'exportation française en
Pologne est fixée à 80% de la valeur de l'ex-
portation polonaise en France, calculée d'après
les chiffres des statistiques polonaises d'ex-
portation.

Le maintien effectif de cette relation sera
assuré par une commission spéciale, composée
de délégués des deux Gouvernements, qui dé-
cidera éventuellement des redressements à
opérer chaque trimestre en tenant compte des
résultats acquis au cours du trimestre pré-
cédent.

II. Règlements financiers.

A — Le Gouvernement français et le Gou-
vernement polonais, avant pris en considéra-
tion les éléments — tels qu'ils peuvent être
prévus actuellement — de la balance des com-
ptes franco-polonaise pour l'année 1938, et en
particulier le fait qu'à la suite d'accords con-
clus en 1936 entre les deux Pays des sommes
importantes seront, pendant l'année 1938, mi-
ses à la disposition de la Pologne et réservées
au transfert de créances françaises, ont con-
staté que dans ces conditions les paiements
normaux pourront être assurés dans toute leur
étendue.

En conséquence, le Gouvernement polo-
nais, donnera en 1938 les autorisations néces-
saires pour le transfert des créances financiè-
res françaises courantes sur la Pologne.

En particulier, le Gouvernement polonais
donnera lesdites autorisations aux sociétés ou

francuskim albo spółkom lub firmom polskim kontrolowanym przez kapitały francuskie, wykonywającym przemysł lub handel w Polsce, celem transferu z Polski sum potrzebnych im dla dokonania we Francji ich płatności bieżących, a mianowicie płatności ich dywidend, kuponów obligacji lub akcji, procentów i amortyzacji pożyczek, normalnych procentów od wszystkich innych długów finansowych, jak również sum potrzebnych na pokrycie normalnych kosztów ich central we Francji.

Niezależnie od tego francuski personel, pracujący we wspomnianych przedsiębiorstwach, będzie miał prawo do transferu do Francji 50% swych poborów.

Zezwolone w ten sposób transfery odbywać się będą pod kontrolą właściwych władz polskich.

B — Obie Wysokie Układające się Strony zgodne są co do tego, by uznać, że stosowanie postanowień niniejszych nie powinno spowodować ucieczki kapitałów zaangażowanych na rynku polskim.

Postanowienia ogólne.

Układ niniejszy zawarty jest na rok 1938.

Nie mniej jednak, jeżeli w toku wykonywania niniejszego Układu na skutek zarządzeń przedsięwziętych przez jedną z Układających się Stron, lub na skutek istotnej zmiany sytuacji jedna z Wysokich Układających się Stron uznałaby, że nowa sytuacja nie pozwala na wykonywanie układu, będzie ona mogła wypowiedzieć go na 15 dni naprzód."

Zechce Pan przyjąć, Panie Ministrze, zapewnienia mego bardzo wysokiego poważania.

J. Łukasiewicz

Jego Ekszelencja
Pan Yvon Delbos
Minister Spraw Zagranicznych
P a r y ż.

firmes françaises, ou aux sociétés ou firmes polonaises contrôlées par des capitaux français, qui exercent une industrie ou un commerce en Pologne, en vue du transfert de Pologne des sommes qui leur seront nécessaires pour effectuer leurs paiements courants en France, savoir: le paiement de leurs dividendes, des coupons d'obligations ou d'actions, des intérêts et de l'amortissement d'emprunts, des intérêts normaux de toute autre dette financière, et des sommes nécessaires pour couvrir les frais normaux de leur siège social en France.

D'autre part, le personnel français travaillant dans lesdites entreprises sera autorisé à transférer 50% de son traitement en France.

Les transferts ainsi autorisés se feront sous le contrôle des autorités compétentes polonaises.

B — Les deux Hautes Parties contractantes sont d'accord pour considérer que l'application des présentes dispositions ne doit pas conduire à une évaison des capitaux engagés sur le marché polonais.

Dispositions générales.

Le présent accord est conclu pour l'année 1938. Toutefois, si au cours de l'exécution du présent accord et par suite de mesures prises par une des Parties contractantes ou par suite d'un changement essentiel de la situation, une des Hautes Parties contractantes estimait que la situation nouvelle ne permet pas l'exécution de l'accord, elle pourra le dénoncer avec un préavis de 15 jours."

Veillez agréer, Monsieur le Ministre, les assurances de ma très haute considération.

J. Łukasiewicz

Son Excellence
Monsieur Yvon Delbos
Ministre des Affaires Etrangères
P a r i s.

98

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 1 marca 1938 r.

w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień protokołu dodatkowego z dnia 21 lutego 1938 r. do konwencji handlowej i nawigacyjnej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeskosłowacką.

Na podstawie art. 52 ust. (2) ustawy konstytucyjnej postanawiam co następuje:

Art. 1. (1) Wprowadza się tymczasowo w życie postanowienia podpisanego w Warszawie w dniu 21 lutego 1938 r. protokołu dodatkowego do konwencji handlowej i nawigacyjnej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeskosłowacką z dnia 10 lutego 1934 r.

(2) Tekst wspomnianego protokołu dodatkowego zawarty jest w załączniku do rozporządzenia niniejszego.